

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksestä laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunta on 6 päivänä maaliskuuta 1984 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 19/1984 vp. laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Tässä yhteydessä valiokunta on päättänyt ottaa käsiteltäväksi myös eduskunnan 17 päivänä kesäkuuta 1983 valiokuntaan lähettämät ed. Hämäläisen ym. toivomusaloitteen n:o 1211 suurten ja jatkuvien lääkekustannusten korvaamisesta kokonaan sairausvakuutuksen puitteissa, ed. Muroman ym. toivomusaloitteen n:o 1338 syöpäpotilaiden saattamisesta ilmaislääkityksen ja invalidihuollon piiriin, ed. Mäkipään ym. toivomusaloitteen n:o 1348 psoriasis-potilaiden aseman parantamisesta, ed. Pesolan ym. toivomusaloitteen n:o 1367 syöpäpotilaiden hoidosta potilaalle aiheutuvien omavastuuosuuksien alentamisesta, ed. Salmisen ym. toivomusaloitteen n:o 1414 äidinmaidolle allergisten lasten vanhempien erityiskustannusten korvaamisesta, ed. Stenius-Kaukosen ym. toivomusaloitteen n:o 1421 sairausvakuutuksen omavastuuosuuksien poistamisesta, ed. Söderströmin ym. toivomusaloitteen n:o 1434 ilmaislääkejärjestelmän laajentamisesta koskemaan kaikkia reseptilääkkeitä, ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 1498 psoriasiksen hoitoon tarvittavien lääkkeiden korvaamisesta sairausvakuutuksesta (kaikki 1983 vp.) sekä eduskunnan 20 päivänä maaliskuuta 1984 valiokuntaan lähettämän ed. Skölin ym. toivomusaloitteen n:o 537/1984 vp. sairauskulujen omavastuuosuuden poistamiseksi.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen ja nuorempi hallitussihteeri Marja-Liisa Kotisaari sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä, finanssineuvos Gustav Teir ja budjettisihteeri Erkki Virtanen valtiovarainministeriöstä, toimistopäällikkö Reijo Purasmaa ja ylilääkäri Eeva Alhava lääkintöhallituksesta, osastopäällikkö Olavi Suihko, asiantuntijalääkäri Eero Tuomi ja proviisori Sinikka Rajaniemi Kansaneläkelaitoksesta, professori Pekka Puska Kansanterveyslaitoksesta, toiminnanjohtaja Esko Hänninen Keuhkovammaliitosta, proviisori

Mirja Talikka Allergialiitosta, toiminnanjohtaja Veikko Laine Reumaliitosta, lääketieteen tohtori Petri Hirvonen Suomen Sydäntautiliitosta, filosofian lisensiaatti Peter Elg Suomen Psoriasisliitosta, puheenjohtaja Ulf Nyberg ja toimitusjohtaja Jukka Rissanen Apteekkariyhdistyksestä, puheenjohtaja Seppo Aho ja toimitusjohtaja Seppo Martinen Suomen Diabetesliitosta, puheenjohtaja Lauri Koivusalo ja toiminnanjohtaja Helmi Leinonen Munuaistautiliitosta, toimitusjohtaja Veikko Sonninen Lääketeollisuusyhdistyksestä, puheenjohtaja Erkki Hietakari Suomen Keliakia-yhdistyksestä, puheenjohtaja Per-Einar Hellström Suomen Keuhkolääkariyhdistyksestä sekä puheenjohtaja Lars Förström Suomen Ihotautilääkariyhdistyksestä. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lääkekorvausjärjestelmää kehitettäväksi siten, että säädetäisiin uusi 90 prosentin korvausluokka. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvattaisiin kokonaan tai 90-prosenttisesti. Uuteen korvausluokkaan siirrettäisiin eräitä nykyisin kokonaan korvattavia ja ostokertaa kohti 20 markkaa ylittävältä osalta puolet korvattavia lääkkeitä. Korvausjärjestelmän piiriin ehdotetaan otettavaksi myös kliiniset ravintovalmisteet ja niitä vastaavat tuotteet, jotka olisivat vaikean sairauden hoidossa rinnastettavissa lääkehoitoon. Nykyisin säädetään asetuksella vaikeista ja pitkäaikaisista sairauksista, joiden hoitoon tarvittavat lääkkeet korvataan kokonaan. Ehdotuksen mukaan tällaisista sairauksista samoin kuin kokonaan tai 90-prosenttisesti korvattavista lääkkeistä määrättäisiin valtioneuvoston päätöksellä. Vastaavasti kliinisistä ravintovalmisteista korvattaisiin puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai 90 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrättäisiin. Eräät pitkäaikaiset, krooniset ja harvinaiset sairaudet voivat aiheuttaa suuria vuotuisia kustannuksia vakuutetulle. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan vakuutetulle osittain korvatuista lääkkeistä korvaamatta

jääneiden kustannusten yhteismäärän ylittäessä kalenterivuodessa 1 750 markkaa ylimenevä määrä korvattaisiin vakuutetulle kokonaan. Edellä mainittua markkamäärää tarkistettaisiin vuosittain työntekijäin eläkelain mukaisella indeksillä. Ehdotuksen mukaista lisäkorvausta olisi haettava kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus lisäkorvaukseen on syntynyt.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä. Korvattavan lääkehoidon rinnalla valiokunta pitää tärkeänä ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa ja korostaa varsinkin eräissä sairauksissa elintapojen, ravitsemuksen, liikunnan ja ehkäisevän lääkehoidon merkitystä. Valiokunnan mielestä lääkekorvausjärjestelmän rinnalla tulisi kehittää sairaudenhoidon kannalta välttämättömien muiden hoitomuotojen kuin lääkehoidon aiheuttamien lisäkustannusten korvaamista. Valiokunta pitää tarpeellisenä lääkekorvaus-, hoitotuki- ja verovähennysjärjestelmän yksinkertaistamista ja kehittämistä kokonaisuutena siten, että sillä tuetaan kunkin sairauden hoidossa tarkoituksenmukaisen hoitojärjestelmän toteuttamista.

Valiokunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että päätettäessä pitkäaikaisten ja vaikeiden sairauksien hoitoon käytettävien lääkkeiden korvaustasosta, lääkkeen tarpeellisuuden ja taloudellisuuden arvioinnissa otetaan huomioon lääkehoidon potilaalle aiheuttamat kustannukset, sairauksien kansanterveydellinen merkitys sekä vaikutukset muihin sairauden vakuutetulle ja yhteiskunnalle aiheuttamiin kustannuksiin ja hoitomyöntyvyyteen. Lääkekorvausjärjestelmän päätösten pohjaksi on selvitettävä, miten lääkehoidolla voidaan ennalta ehkäistä niitä kustannuksia, joita sairauden paheneminen aiheuttaa yhteiskunnalle.

Sosiaalivaliokunta edellyttää, että tässä yhteydessä korjataan ne nykyisen järjestelmän epäkohdat, joissa samaa lääkevalmistetta käyttäville potilaille lääkekustannukset korvataan huomattavasti eri tasoisina, vaikka sairaudet ja oireet ovat samantyyppisiä ja lääkkeiden päivittäinen tarve voi matalamman korvauksen sairauksissa olla jopa suurempi. Korkeimman korvaustason ryhmiin on sijoitettava ne sairaudet, joissa lääkehoidon

tarve ja merkitys on suuri ja joissa muilla hoitomenetelmillä ei voida oleellisesti ja riittävästi vaikuttaa. Valtioneuvoston tulee päätöksessään soveltaa lakia niin, että kenellekään vakuutetulle ei lääkemenosta aiheudu kohtuuttomia kustannuksia.

Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveysministeriö sekä kansaneläkelaitos tehokkaasti tiedottavat tästä uudistetusta korvausjärjestelmästä.

Kun lakia sovellettaessa joidenkin sairauksien korvaustasoa mahdollisesti muutetaan, valiokunta pitää tärkeänä, että muutosten vaikutusta lääkkeiden käyttöön ja hoitomyöntyvyyteen seurataan ja tutkitaan. Mikäli selviä epäkohtia ilmenee, niiden poistamiseksi on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin.

Valiokunta on katsonut aiheelliseksi tehdä hallituksen esitykseen eräitä muutoksia ja lisäyksiä. Pitkäaikaisten ihotautien hoidossa ja niiden ennaltaehkäisyssä käytettävät perusvoiteet aiheuttavat vakuutetulle suuria kustannuksia. Kun perusvoide ei ole lääke, sen aiheuttamia kustannuksia ei ole voitu korvata sairausvakuutuslain nojalla, vaikka kyse on sairaanhoidon kustannuksiin verrattavista kustannuksista. Valiokunta ehdottaa 5 §:ään lisättäväksi uuden 3 a kohdan, jonka nojalla perusvoiteet olisivat lainkohdassa säädettyin edellytyksin sairaanhoitona korvattavia. Vastaavasti 9 §:ään ehdotetaan lisättäväksi viittaus 5 §:n 1 momentin 3 a kohtaan, jonka perusteella perusvoiteesta korvattaisiin puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti.

Valiokunta pitää tarpeellisenä myös ehdottaa 5 a §:ää selvennettäväksi siten, että apteekkitaveralain (374/35) lääkettä koskevan määritelmän ja tämän lain nojalla korvattavan lääkkeen määritelmän ero selvenee.

Valiokunta on lisäksi tehnyt lakiehdotukseen eräitä teknisiä korjauksia, jotka johtuvat hallituksen esityksen antamisen jälkeen tehdyistä lainmuutoksista.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 9 §, 30 §:n 3 momentti ja 76 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83), 30 §:n 3 momentti 11 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (32/85) ja 76 §:n 2 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/81), sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta, lakiin uusi 5 a § sekä 30 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna (*poist.*) 29 päivänä syyskuuta 1978 annetulla lailla (*poist.* 745/78) sekä mainitulla 11 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Sairaanhoitona korvataan sen mukaan kuin jäljempänä säädetään:

3) lääkärin määräämät lääkkeet sekä vaikean sairauden hoitoon tarpeelliset, lääkärin määräämät ja apteekista tai sairaalasta hankitut kliiniset ravintovalmisteet ja niitä vastaavat tuotteet; (*poist.*)

3 a) lääkärin määräämät, apteekkitavaratehtaan tai apteekin valmistamat ja apteekista hankitut pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon käytettävät perusvoiteet; sekä

5 a §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan korvattavalla lääkkeellä tarkoitetaan apteekkita-
varalain (374/35) mukaista sellaista farmaseuttista erikoisvalmistetta ja (*poist.*) vaikutukseltaan vastaavaa muuta valmistetta, joka on tarkoitettu joko sisäisesti tai ulkonaaisesti käytettynä parantamaan tai helpottamaan sairautta tai sen oireita. Kliinisellä ravintovalmisteella tarkoitetaan valmistetta, jota käytetään sairauden hoidossa korvaamaan tai täydentämään ruokavaliota tai sen osaa.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä sekä 3 a kohdassa tarkoitettuja perusvoiteita korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtionneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeen tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneu-

voston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan saman kalenterivuoden aikana osittain korvatuista lääkkeistä, (*poist.*) kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista korvaamatta jääneiden kustannusten yhteismäärä ylittää 1 750 markkaa, yli menevä määrä korvataan kokonaan. Tämä korvaus voidaan kuitenkin evätä kokonaan tai osittain, jos vakuutettu on menetellyt vilpillisesti korvausta haettaessa tai siihen on muu vakuutetusta johtuva erityinen syy.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

30 §

Päivärahaa on haettava kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta alkaen sitä halutaan saada, äitiys- ja vanhempainrahaa viimeistään kahta kuukautta ennen laskettua synnytysaikaa tai 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa kahden kuukauden kuluessa lapsen hoitoon ottamisesta lukien, korvausta sairauden tai raskauden ja synnytyksen aiheuttamista kustannuksista kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun se maksu, josta korvausta haetaan, on suoritettu, sekä lisäkorvausta 9 §:n 3 momentin nojalla kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus lisäkorvaukseen on syntynyt. Muutoin etuus on menetetty. Jos päiväraha on myönnetty määräajaksi ja työkyvyttömyys jatkuu sen jälkeenkin, tulee vakuutetun saadaksesen edelleen päivärahaa toimittaa siitä riittävä selvitys edellä mainitussa ajassa. Myöhästymisestä huolimatta etuus voidaan myöntää joko kokonaan tai osaksi, jos sen epäämistä on pidettävä kohtuuttomana.

(4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

76 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Samalla valiokunta esittää,
että toivomusaloitteet n:o 1211, 1338,

*1348, 1367, 1414, 1421, 1434 ja 1498/
1983 vp. sekä 537/1984 vp. hylättäisiin.*

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen, varapuheenjohtaja S. Mikkola ja jäsenet Ahonen (osittain), Ikonen (osittain), H. Kemppainen (osittain), Könkkölä (osittain), P. Leppänen (osittain), Lipponen (osittain), Louvo, Moisander

(osittain), Nordman (osittain), Paavilainen (osittain), Pesola (osittain), Rantanen (osittain), Raudaskoski ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet Eklund, Jouppila (osittain), Törnqvist ja Vihriälä (osittain).

Vastalauseita

I

Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää myönteisenä, että kokonaan korvattavien lääkkeiden lueteloa ollaan tarkistamassa ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1972. Korvauksen piiriin saadaan myös useita uusia lääkkeitä ja eräiden lääkkeiden osalta korvausluokkaa korotetaan. Tällaisia tärkeitä lääkeryhmiä ovat mm. sepelvaltimotautiin ja sydämen kroonisiin rytmihäiriöihin käytettävät lääkkeet. Myös eräät potilaalle välttämättömiksi katsottavat ravintovalmisteet saadaan korvauksen piiriin.

Mielestämme ei ole oikeudenmukaista tehdä parannuksia niiden korvauksen saajien kustannuksella, joille on tähän asti korvattu lääkkeet kokonaan. Sen vuoksi ei nykyisiltä korvauksen saajilta tulisi kokonaan korvattavia lääkeryhmiä pudottaa 90-prosenttisesti korvattaviksi, vaan uudistuksen tulisi tältä osin koskea vasta lain voimaantulon jälkeen myönnettäviä etuuksia.

Hallitus on perustellut esitystään sillä, ettei lääkekorvausjärjestelmän kehittäminen kustannuksia olennaisesti lisäämällä ole taloudellisista syistä tarkoituksenmukaista ja katsoo käyttökeli-

poisimmaksi ratkaisuksi jakaa kustannuksia nykyistä tasapuolisemmin. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on periaatteessa pienen omavastuun kannalla sekä hoito- että lääkekustannusten osalta. Valiokunnassa ei kuitenkaan ole voitu selvittää, miten kustannuksia ja säästöjä tarkkaan ottaen aiheutuu nyt ehdotetun uuden 90 prosentin korvausluokan toteuttamisesta. Kustannussäästö nykyisin täyden korvauksen saajien korvauksen pudottamisesta kymmenellä prosentilla olisi ilmeisesti marginaalinen. Korostamme kokoomuksen useasti aiemminkin esittämää kantaa, että tarvittavat varat voitaisiin lääkekorvauksiin ottaa esimerkiksi palauttamalla terveyskeskuskäyntimaksu.

Lakiehdotuksen 5 a §:ssä on määritelty, mitä korvattavalla lääkkeellä tarkoitetaan. Sen mukaan voidaan korvata valmiste, joka on tarkoitettu joko sisäisesti tai ulkoisesti käytettynä parantamaan tai helpottamaan sairautta tai sen oireita. Kansanterveystyön johtavana periaatteena on kuitenkin ennaltaehkäiseminen ja katsomme, että tämän tulee olla myös lääkkeiden korvattavuus-

den yhtenä perustana, joten ehdotamme 5 a §:ään sellaista lisäystä, että korvattavaksi lääkkeeksi voidaan katsoa myös valmiste, joka on tarkoitettu estämään sairautta.

Lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentissa säännellään kliinisten ravintovalmisteiden korvattavuus. Säännöksen mukaan korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Mielestämme maininta taloudellisuudesta on tässä yhteydessä tarpeetonta, koska

sairausvakuutuslain 6 §:ssä jo määritellään korvattavuuden perusta siten, että korvausta suoritetaan siltä osin, minkä hoito tarpeettomia kustannuksia välttämällä olisi tullut vakuutetulle maksamaan. Sen vuoksi ehdotamme muutosta 2 momenttiin.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 9 §, 30 §:n 3 momentti ja 76 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83), 30 §:n 3 momentti 11 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (32/85) ja 76 §:n 2 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/81), sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta, lakiin uusi 5 a § sekä 30 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä syyskuuta 1978 annetulla lailla (745/78) sekä mainitulla 11 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, seuraavasti:

5 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

5 a §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan korvattavalla lääkkeellä tarkoitetaan apteekkita-valaralain (374/35) mukaista (*poist.*) farmaseuttista erikoisvalmistetta ja *sellaista* vaikutukseltaan vastaavaa muuta valmistetta, joka on tarkoitettu joko sisäisesti tai ulkonaisesti käytettynä *estämään*, parantamaan tai helpottamaan sairautta tai sen oireita. Kliinisellä ravintovalmisteella tarkoitetaan valmistetta, jota käytetään sairauden hoidossa korvaamaan tai täydentämään ruokavaliota tai sen osaa.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä sekä 3 a kohdassa tarkoitettuja perusvoiteita korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-

prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeen tarpeellisuus (*poist.*). Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinisistä ravintovalmisteista korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai 90 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus (*poist.*). Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

30 ja 76 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(1 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Etuuksiin, jotka on myönnetty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan kuitenkin tämän

lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. (3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1985

Saara Mikkola
Helena Pesola

Anna-Kaarina Louvo
Erkki Moisander

II

Hallituksen esitykseen sairausvakuutuslain muuttamiseksi sisältyy perusteltuja parannuksia lääkekorvausjärjestelmän epäkohtiin. SKDL:n eduskuntaryhmä ei voi kuitenkaan hyväksyä sitä, että ehdotetut parannukset maksetaan heikentämällä lääkekorvauksia eräiden sairauksien osalta. Tämän vuoksi emme pidä oikeana uuden 90 %:n korvausluokan perustamista, koska sillä on tarkoitus pudottaa eräitä nykyisin ilmaisilääkeoikeuden piiriin kuuluvien sairauksien korvauksia. Suunnitelmien mukaan heikennys koskisi mm. yli 360 000 verenpainetautia ja yli 200 000 sydämen toiminnanvajavuutta sairastavaa henkilöä. Myöskin tablettihoitoisten diabeetikkojen aseman heikentämiseen on ilmennyt pyrkimystä.

Niiden sairauksien hoitoon käytetyt lääkkeet, joiden korvattavuutta on ollut tarkoitus parantaa 90 %:n korvausluokalla, on saatettava kokonaan korvattavien lääkkeiden piiriin. Näin voitaisiin poistaa epätasa-arvoisuus esimerkiksi erilaisia sydäntauteja sairastavien henkilöiden kohdalla. Ilmaisilääkeoikeuden piiriin tulisi mielestämme saattaa keuhkoastman ohella myös muut vaikeat ja pitkäaikaiset keuhkosairaudet. Niin ikään munuaispotilaiden dialyysihoidon aloittamisen lykkäämisen mahdollistavat lääkeaineet tulisi korvata kokonaan. Verenpainetaudin korvauksen saamisen perusteita tulisi tarkistaa niin, että se mahdollistaisi tarvittaessa nykyistä varhaisemman ja aktiivisemman hoidon.

Valiokunnan päätös saattaa perusvoitteet korvattavuuden piiriin on merkittävä parannus pitkäaikaisia ihotauteja sairastavien kohdalla. Lääkekustannusten korvaaminen kokonaan 1750 markkaa ylittävältä osalta tuo helpotusta suuriin lääkekustannuksiin myös ihotautia sairastavien kohdalla. On kuitenkin myös eräitä vaikeita ja pitkäaikaisia ihotauteja, jotka tulisi saattaa kokonaan korvattavien lääkkeiden piiriin.

Vitamiini- ja hivenainehoito eräänä syöpäsairauksien hoidon vaihtoehtona ja muita hoitoja tukevana sairaanhoidon muotona on asetettu viime aikoina kyseenalaiseksi eikä sitä ole hyväksytty sairausvakuutuslain mukaan korvattavaksi. Lääkärin määräämät syövän ja muiden rappeuttamissairauksien perushoitoon käytettävät vitamiini- ja hivenaineet tulisi hyväksyä sairausvakuutuslain mukaan korvattaviin lääkärin määräämiin lääkkeisiin.

Valiokunnan olisi mielestämme myös tullut ottaa käsiteltäväksi ja hyväksyä lakialoite, jossa ehdotettiin lääkärin määräämästä sarjana annettavasta hoidosta johtuvien matkakustannusten korvaamista vakuutetulle kokonaan 40 markkaa ylittävältä osalta.

Edellä mainittuihin tarkoituksiin tarvittavat varat ovat löydettävissä yhteiskunnan muilla sektoreilla saavutettavista säästöistä. SKDL:n eduskuntaryhmän mielestä taloudellisuus ei voi olla lääkekorvausten tason perusteena siten kuin hallitus esittää, vaan korvattavuutta määrittäessä on tarkasteltava sen vaikutuksia myös sairauden vakuutetuille ja yhteiskunnalle aiheuttamiin muihin kustannuksiin. Erityistä painoa on annettava sille, miten ilmaisilääkityksellä voidaan vaikuttaa sairauden pitämiseen oireettomana, jolloin ihminen voi olla täysin työkykyinen. Tässä yhteydessä on syytä korostaa myös valiokunnan yksimielistä kannanottoa kunkin sairauden hoidossa tarkoituksenmukaisen hoitojärjestelmän toteuttamisen tukemisesta kokonaisuutena.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 5 §:n 1 momentin 3 kohta, 9 §, 30 §:n 3 momentti ja 76 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1119/83), 30 §:n 3 momentti 11 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (32/85) ja 76 §:n 2 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/81), sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin uusi 3 a kohta, lakiin uusi 5 a § sekä 30 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 29 päivänä syyskuuta 1978 annetulla lailla (745/78) sekä mainitulla 11 päivänä tammikuuta 1985 annetulla lailla, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 ja 5 momentti siirtyvät 5 ja 6 momentiksi, seuraavasti:

5 ja 5 a §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja lääkkeitä sekä 3 a kohdassa tarkoitettuja perusvoiteita korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan (*poist.*) Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena *ja niitä varten tarvittavina kokonaan korvattavina lääkeaineina ja -valmisteina.*

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellista kliinistä ravintovalmisteista korvataan puolet 20 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai *ne korvataan kokonaan* sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmistaiden tarpeellisuus (*poist.*) Valtioneuvoston pää-

töksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

(3 ja 4 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

30 §

(3 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kokonaan (*poist.*), mikäli kustannukset ovat syntyneet sen jälkeen, kun vakuutettu on toimittanut sosiaalivakuutus-toimikunnalle tätä tarkoittavan hakemuksen. Mitä tässä momentissa on säädetty lääkkeitä, sovelletaan myös korvattaessa kliinisiä ravintovalmisteita ja niitä vastaavia tuotteita.

76 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1985

Marjatta Stenius-Kaukonen

Pekka Leppänen

III

En voi hyväksyä sitä, että osa kokonaan korvattavista lääkkeitä siirtyy uuteen 90 %:n korvausluokkaan.

En voi myöskään hyväksyä valiokunnan enemmistön kantaa siitä, että lakialoitetta n:o 105 laiksi sairausvakuutuslain 10 §:n muuttamisesta ei otettu käsittelyyn. Tämän lakialoitteen avulla

olisi voitu korjata sairausvakuutuslain 10 §:ää siten, että matkakorvaukset hoitosarjojen osalta olisivat kohtuulliset. Valiokunnan enemmistön kanta on sitäkin kummallisempi, koska syksyllä valiokunta oli yksimielinen siitä, että hoitosarjojen kohdalla matkakustannukset voivat olla kohtuuttomia.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 1985

Kalle Könkkölä

